

บรรณานุกรม

การฝึกหัดครู, กรม, กระทรวงศึกษาธิการ, สรุปผลงานโดยสังเขป ครบรอบ ๑๕ ปี ของกรม
ฝึกหัดครู, พระนคร, โรงพิมพ์คุรุสภา พระสุเมรุ, ๒๕๑๒.

บุญถิ่น อัตถากร, และรัตนา ต้นบุญเต็ก, การเตรียมครู, พระนคร, โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว,
๒๕๑๓.

บรรจง ทองกุ่ม, การวิเคราะห์ค่าใช้จ่ายในการผลิตครูศาสตร์บัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
วิทยานิพนธ์คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๘.

สำนักงานวางแผนการศึกษา, กระทรวงศึกษาธิการ, รายงานการวิเคราะห์งบประมาณ ๕ ปี,
พระนคร, โรงพิมพ์ส่งเสริมอาชีพ, ๒๕๐๘.

สำนักงานประมาณ, สำนักนายกรัฐมนตรี, คู่มือการจำแนกประเภทรายจ่ายตามงบประมาณ พ.ศ.
๒๕๐๖.

อุดม วัชรสุกณี, การสำรวจค่าใช้จ่ายปานกลางในการจัดการศึกษาในโรงเรียนมัธยมวิสามัญศึกษา,
วิทยานิพนธ์คุรุศาสตร์มหาบัณฑิต คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๐๘.

Arkin, Herbert and Colton, Raymond R., Tables for Statisticians, New
York, Barnes and Noble Inc., 1950.

Callaway, A. and Musone, A., Financing of Education in Nigeria, Unesco,
1968.

Dalen, Diobold B. Van and Meyer, William J., Understanding Educational
Research, New York, McGraw-Hill Inc., 1966.

Dugdale, Kathleen, Thesis and Term Reports, Bloomington, Indiana, 1967.

Garett, Herry E., Statistics in Psychology and Education, London,
Longmans Green and Co.L.T.D., 1958.

Herlihy, Lester B. and Joel, Williams, Current Expenditures Per Pupil in Public School Systems: Large Citics, 1955-56, Washington, U.S.Department of Health, Education, and Welfare, United States Government Printing Office, 1957.

Herlihy, Lester B. and Joel, Williams, Current Expenditures Per Pupil in Public School Systems : Small and Medium-Siged Citics 1956-57, Washington, U.S. Department of Health Education and Welfare, United States Government Office, 1958.

Internation Institute for Educational Planning, Educational Costs and Productivity, Unesco, 1967.

Jinnapala, Alles and others, Financing and Costs of First and Second Level Education in Ceylon 1952 - 1964, Ceylon, Division of Secondary Education, Ministry of Education, 1967.

Kamat, A.R., Two Studics in Education, India, Gokhale Institute of Politics and Economics, 1968.

Pandit, H.N. A Study in Unit Cost at School Stage in India, Unesco, 1968.

Pyle, William W. and White, John Arch., Fundamental Accounting Principles, New York, Richard D. Irwin, Inc., 1969.

ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก. ตารางที่ ๔ ค่าใช้จ่ายในค่านำเนิการต่อนักเรียน ๑ คน ของสถาบันครูแต่ละแห่งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ – ๒๕๑๒
- ตารางที่ ๕ ค่าใช้จ่ายในค่านลงทุนต่อนักเรียน ๑ คน ของสถาบันครูแต่ละแห่งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ – ๒๕๑๒
- ตารางที่ ๖ จำนวนนักเรียน จำนวนครูและจำนวนนักเรียนต่อครู ๑ คน ของสถาบันครูแต่ละแห่งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ – ๒๕๑๒
- ภาคผนวก ข. สภาพความเป็นมาของสถาบันครูที่ใช้ในการวิจัย

ภาคผนวก ก.

- ตารางที่ ๔ ค่าใช้จ่ายในค่านำเนิการต่อนักเรียน ๑ คน ของสถาบันครู
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ – ๒๕๑๒
- ตารางที่ ๕ ค่าใช้จ่ายในค่านลงทุนต่อนักเรียน ๑ คน ของสถาบันครูแต่ละแห่ง
ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ – ๒๕๑๒
- ตารางที่ ๖ จำนวนนักเรียน จำนวนครูและจำนวนนักเรียนต่อครู ๑ คน ของ
สถาบันครูแต่ละแห่งตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ – ๒๕๑๒

ตารางที่ ๔ ค่าใช้จ่ายในค่านำเนิการของนักเรียน ๑ คน ของสถาบันครูแต่ละแห่ง ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๒

สถาบันครู	เงินเดือน			ค่าจ้างประจำ			ค่าตอบแทน			วัสดุ			ซ่อมแซม	
	๒๕๑๐	๒๕๑๑	๒๕๑๒	๒๕๑๐	๒๕๑๑	๒๕๑๒	๒๕๑๐	๒๕๑๑	๒๕๑๒	๒๕๑๐	๒๕๑๑	๒๕๑๒	๒๕๑๐	๒๕๑๑
วิทยาลัยครูนครสวรรค์	๑๑๘๓.๔๔	๑๐๖๐.๕๒	๗๖๔.๑๒	๓๒.๖๖	๓๘.๓๕	๖๘.๓๘	๓๐.๖๔	๖๕.๓๖	๒๐.๓๔	๑๒๒.๖๒	๓๕.๐๑	๕๒.๖๓	๓๓.๔๓	๕๔.๔๓
วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์	๑๐๑๓.๐๕	๑๐๖๒.๐๓	๘๖๖.๔๘	๑๒๐.๖๖	๑๐๕.๒๐	๑๑๕.๒๐	๘๑.๖๔	๒๒.๘๖	๑๓.๔๐	๑๑๓.๓๔	๔๓.๐๓	๓๕.๕๔	๒๒.๑๐	๓๒.๔๓
วิทยาลัยครูอุบลราชธานี	๑๓๖๔.๓๓	๑๔๕๒.๓๕	๑๖๓๖.๓๓	๑๓๘.๒๓	๒๔๐.๓๒	๒๑๑.๖๒	๕๓.๓๘	๓๒๓.๕๒	๑๓๔.๘๑	๑๐๖.๔๕	๑๖๓.๔๔	๑๖๑.๑๓	๖๓.๒๔	๕๑.๐๕
วิทยาลัยครูนครราชสีมา	๑๘๘๖.๓๓	๑๘๑๓.๔๖	๑๘๖๔.๒๓	๑๖๔.๓๓	๒๑๐.๔๔	๒๔๐.๑๑	๓๓.๓๓	๑๖๔.๐๓	๑๐๔.๖๐	๑๑๔.๔๑	๒๒๕.๒๖	๖๕.๐๕	๒๔.๔๑	๕๑.๔๓
วิทยาลัยครูสงขลา	๑๐๖๕.๔๔	๑๓๓๔.๒๐	๑๒๔๐.๔๖	๑๐๑.๔๖	๒๐๖.๖๕	๒๔๔.๔๔	๑๐.๕๔	๔๔.๔๘	๘๖.๔๐	๘๔.๕๖	๑๑๔.๓๓	๓๐.๔๓	๔๓.๓๕	๓๓.๖๖
โรงเรียนฝึกหัดครูนครศรี- ธรรมราช	๔๔๐.๓๒	๑๐๕๕.๓๓	๑๑๕๑.๐๕	๒๖๕.๓๕	๒๔๘.๘๖	๒๓๔.๖๖	๒๕.๔๔	๒๓.๓๔	๕๒.๖๑	๑๕๕.๐๘	๑๕๘.๘๓	๓๘.๑๓	๕๒.๒๓	๓๓.๓๓
วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา	๑๑๐๖.๑๕	๑๑๑๒.๔๐	๑๑๔๘.๐๕	๑๓๖.๕๕	๑๔๐.๔๐	๑๓๔.๔๐	๔๔.๖๓	๕๒.๐๒	๘๔.๘๖	๑๑๓.๐๑	๕๓.๐๔	๑๒๕.๑๕	๒๒.๔๐	๑๖๓.๔๔
วิทยาลัยครูนครปฐม	๑๔๓๐.๓๔	๑๓๔๔.๓๐	๔๕๔.๑๔	๒๑๑.๒๒	๒๓๔.๘๕	๑๘๒.๔๕	๑๕๔.๓๐	๑๒๘.๘๐	๓๓.๔๔	๑๐๘.๕๘	๑๕๒.๓๐	๔๔.๓๒	๑๓๕.๓๘	๔๘.๑๘
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	๑๔๕๓.๒๔	๑๔๕๒.๔๐	๑๘๔๔.๓๔	๑๑๖.๕๕	๑๔๔.๒๕	๑๓๓.๐๔	๔๓.๓๒	๔๓.๔๘	๔๔.๘๓	๑๒๔.๖๒	๑๒๐.๓๑	๑๔๓.๔๕	๒๐.๓๑	๒๑.๘๔
โรงเรียนฝึกหัดครูธนบุรี	๒๐๑๔.๔๕	๑๔๖๔.๓๑	๑๘๑๐.๑๑	๑๖๔.๘๐	๑๖๕.๔๔	๑๔๓.๓๔	๕๓.๔๓	๔๕.๘๓	๔๕.๐๒	๖๔๐.๐๔	๘๘.๑๒	๑๒๓.๐๘	๓๑.๐๖	๑๒๓.๑๓
สถาบันครูทั้งหมด	๑๐๔๔.๑๘	๑๐๖๑.๔๘	๗๕๒.๘๓	๔๓.๖๒	๔๓.๘๒	๔๐.๔๒	๕๓.๕๒	๓๔.๘๐	๑๓.๓๘	๑๑๔.๖๘	๘๕.๓๒	๕๓.๘๘	๒๓.๓๔	๔๔.๐๕

	วัตถุประสงค์			หนังสือ			น้ำมันเชื้อเพลิง			รวมค่าใช้จ่าย		
	๒๕๑๐	๒๕๑๑	๒๕๑๒	๒๕๑๐	๒๕๑๑	๒๕๑๒	๒๕๑๐	๒๕๑๑	๒๕๑๒	๒๕๑๐	๒๕๑๑	๒๕๑๒
๑๖	๒๕๕.๑๕	๓๖๕.๓๓	๑๒๕.๘๒	๖.๒๒	๒๕.๕๖	๑๓.๑๐	๕๐.๕๐	๓๑.๕๑	๒๕.๑๑	๑๓๓๑.๒๐	๑๖๕๓.๓๐	๑๑๐๐.๓๒
๑๗	๑๕๕.๘๓	๑๕๕.๑๕	๑๕๕.๕๕	๕.๓๓	๑๕.๒๕	๑๓.๘๓	๓๕.๖๒	๑๕.๖๖	๒๕.๓๒	๑๕๕๒.๕๖	๑๕๕๓.๖๕	๑๒๕๐.๑๕
๑๘	๑๕๒.๕๓	๑๖๓.๓๕	๑๒๓.๘๓	๑๓.๓๓	๑๕.๕๕	๕.๕๓	๓๕.๕๑	๖๓.๕๐	๕๑.๓๕	๑๕๕๓.๑๕	๒๕๓๑.๘๒	๒๓๕๖.๓๒
๑๙	๑๕๑.๐๒	๒๑๒.๕๓	๑๕๕.๐๓	๑๐.๕๓	๑๓.๐๕	๕.๑๕	๕๐.๓๒	๓๓.๑๕	๕๑.๕๓	๒๕๕๖.๒๓	๒๓๑๕.๓๕	๒๕๓๕.๕๕
๒๐	๑๒๕.๑๕	๑๐๒.๓๕	๑๒๕.๐๕	๓๕.๕๕	๑๑.๓๖	๑๑.๐๕	๒๖.๓๑	๕๒.๖๕	๕๖.๕๓	๑๕๐๐.๓๓	๑๕๕๕.๒๖	๑๕๕๕.๓๕
๒๑	๑๕๓.๕๕	๑๕๕.๕๕	๑๓๑.๓๕	๑๕.๕๐	๕.๕๒	๓๕.๑๓	๑๒๖.๕๓	๕๕.๓๕	๕๕.๒๑	๑๓๒๕.๐๐	๑๓๖๓.๑๕	๑๕๕๓.๕๓
๒๒	๕๕.๕๓	๕๓.๓๕	๒๕.๕๕	๖.๖๓	๑๒.๓๑	๒๑.๕๐	๑๕.๓๕	๑๓.๑๕	๑๓.๓๑	๑๕๒๕.๕๐	๑๖๕๓.๓๕	๑๕๕๕.๓๓
๒๓	๒๕๐.๕๖	๒๓๕.๕๕	๑๕๒.๓๑	๑๓.๕๕	๑๕.๕๕	๑๓.๕๓	๒๕.๓๕	๓๕.๒๑	๒๒.๕๕	๒๕๑๓.๓๕	๒๖๕๕.๒๕	๑๕๖๕.๓๑
๒๔	๑๒๕.๕๕	๖๕.๕๓	๑๑๑.๓๕	๑๒.๕๓	๑๓.๓๕	๑๕.๒๕	๓๕.๖๖	๒๕.๖๕	๓๓.๑๕	๒๕๕๖.๖๕	๒๕๕๓.๖๐	๒๕๖๑.๕๖
๒๕	๕๕.๓๕	๖๒.๒๐	๑๓๖.๖๒	๑๒.๒๕	๒๕.๕๓	๑๓.๑๒	๑๕.๐๓	๕.๑๓	๑๓.๓๓	๓๐๕๕.๕๐	๒๕๕๑.๖๖	๒๓๖๓.๖๕
๒๖	๒๑๒.๑๕	๑๕๒.๒๓	๑๓๕.๕๕	๕.๐๖	๒๐.๓๖	๑๓.๕๕	๓๕.๓๑	๒๕.๑๕	๒๕.๕๐	๑๖๕๑.๓๐	๑๕๕๖.๓๕	๑๑๕๕.๒๓

ตารางที่ ๕ ค่าใช้จ่ายในค่านลงทุนต่อนักเรียน ๑ คน ของสถาบันครูแต่ละแห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๒

๓๕

สถาบันครู	ครูภักดิ์			สิ่งก่อสร้าง			รวมค่านลงทุน		
	๒๕๑๐	๒๕๑๑	๒๕๑๒	๒๕๑๐	๒๕๑๑	๒๕๑๒	๒๕๑๐	๒๕๑๑	๒๕๑๒
วิทยาลัยครูนครสวรรค์	๑๒๓.๐๒	๑๖๓.๕๕	๑๑๑.๑๕	๒๕๕.๖๓	๒๘๒.๓๒	๓๑๖.๕๓	๓๓๓.๖๕	๔๖๖.๒๓	๕๒๓.๕๕
วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์	๑๘๕.๕๘	๑๖๖.๘๕	๑๕๓.๐๖	๔๘๕.๕๓	๓๕๑.๐๖	๓๑๐.๓๕	๖๓๕.๑๑	๕๕๓.๕๕	๖๖๓.๘๑
วิทยาลัยครูอุบลราชธานี	๕๐.๖๕	๑๒๕.๑๕	๕๕.๓๒	๒๓๖.๕๖	๒๕๓.๖๑	๒๕๕.๕๕	๓๓๓.๖๕	๕๒๓.๘๐	๓๕๕.๘๐
วิทยาลัยครูนครราชสีมา	๑๐๓.๐๘	๑๒๓.๒๓	๑๑๕.๕๓	๓๕๕.๓๕	๓๖๓.๓๕	๓๒๖.๐๓	๕๕๓.๘๓	๕๕๓.๐๑	๕๕๐.๕๖
วิทยาลัยครูสงขลา	๑๐๐.๕๒	๑๕๖.๓๕	๑๕๐.๖๓	๑๕๓.๓๕	๑๖๕.๘๓	๑๕๒.๒๐	๒๕๕.๓๑	๓๒๒.๓๒	๓๐๒.๘๓
วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช	๑๕๕.๕๕	๑๒๐.๘๓	๑๑๓.๕๑	๓๓๕.๕๖	๓๑๕.๖๖	๓๑๕.๑๓	๕๒๕.๐๒	๕๕๐.๓๓	๕๓๒.๐๘
วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา	๑๑๐.๒๖	๕๖.๕๒	๑๑๖.๘๓	๓๑๕.๒๒	๖๕๕.๓๒	๕๕๓.๓๑	๕๒๕.๕๕	๕๖๐.๘๕	๖๖๐.๕๕
วิทยาลัยครูนครปฐม	๑๕๒.๓๖	๑๕๐.๐๕	๒๖๕.๐๓	๑๕๑.๑๕	๑๐๕๕.๒๕	๑๑๓๕.๕๕	๒๕๓.๕๑	๑๒๓๕.๓๓	๑๓๕๕.๖๒
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	๕๕.๕๒	๕๖.๕๓	๓๓.๕๕	๖๕.๐๒	๖๑.๓๓	๕๕.๕๐	๑๑๕.๕๕	๑๑๕.๓๕	๑๒๕.๓๕
โรงเรียนฝึกหัดครูชนบุรี	๓๒.๖๒	๕๕.๐๖	๑๑๑.๖๖	๑๕๕.๐๕	๑๓๑.๕๕	๑๑๑.๑๓	๒๒๐.๓๐	๒๒๐.๐๕	๒๒๒.๘๕
สถาบันครูทั้งหมด	๑๑๒.๖๕	๑๒๑.๓๓	๑๓๑.๕๕	๒๕๓.๘๓	๓๕๓.๓๕	๓๕๑.๘๕	๓๖๖.๕๕	๕๓๕.๕๒	๕๕๓.๓๓

ตารางที่ ๖ จำนวนนักเรียน จำนวนครูและจำนวนนักเรียนต่อครู ๑ คน ของสถาบันครูแต่ละแห่ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๐ - ๒๕๑๒

สถาบันครู	เฉลี่ย ๑ ปี											
	๒๕๑๐			๒๕๑๑			๒๕๑๒					
	นักเรียน	ครู	นักเรียน ต่อ ครู ๑ คน	นักเรียน	ครู	นักเรียน ต่อ ครู ๑ คน	นักเรียน	ครู	นักเรียน ต่อ ครู ๑ คน	นักเรียน	ครู	นักเรียน ต่อ ครู ๑ คน
วิทยาลัยครูนครสวรรค์	๑๒๑๖	๓๓	๑๓	๘๑๓	๘๘	๑๕	๖๖๕	๘๓	๑๖	๘๕๕	๕๓	๑๓
วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์	๑๕๐๑	๖๑	๒๕	๑๐๓๘	๕๐	๒๒	๓๓๒	๘๕	๑๕	๑๑๐๘	๕๓	๒๑
วิทยาลัยครูอุบลราชธานี	๑๘๑๓	๑๐๓	๑๘	๑๑๐๐	๘๘	๑๓	๑๒๑๓	๘๘	๑๕	๑๒๘๕	๘๐	๑๘
วิทยาลัยครูนครราชสีมา	๑๒๒๕	๘๕	๑๔	๑๐๕๘	๓๓	๑๘	๑๐๓๘	๓๕	๑๓	๑๑๑๕	๘๒	๑๘
วิทยาลัยครูสงขลา	๑๖๘๘	๑๐๐	๑๖	๑๓๕๓	๘๕	๑๖	๑๓๒๓	๓๘	๑๓	๑๘๘๑	๘๘	๑๖
โรงเรียนฝึกหัดครูนคร- ศรีธรรมราช	๕๓๒	๖๐	๑๖	๘๘๐	๖๖	๑๘	๖๐๓	๕๕	๑๖	๘๘๐	๕๒	๑๓
วิทยาลัยครูพระนครศรี- อยุธยา	๑๓๐๓	๑๑๕	๑๘	๑๕๕๘	๓๓	๒๑	๑๑๓๑	๓๓	๑๖	๑๕๕๓	๘๘	๑๓
วิทยาลัยครูนครปฐม	๕๒๕	๖๒	๘	๒๓๒	๒๖	๑๑	๒๘๕	๒๕	๑๐	๓๘๓	๓๘	๑๐
วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	๒๐๘๕	๑๓๘	๑๒	๑๘๕๘	๑๖๕	๑๑	๑๓๕๘	๑๖๕	๑๑	๑๘๘๖	๑๖๕	๑๑
โรงเรียนฝึกหัดครูธนบุรี	๖๕๓	๕๓	๑๒	๕๖๑	๕๐	๑๑	๕๐๐	๕๑	๑๐	๕๓๓	๕๓	๑๑
สถาบันครูทั้งหมด	๑๒๕๐๕	๕๐๒	๑๘	๑๐๖๓	๓๐๐	๑๕	๕๓๖	๖๕๑	๑๘	๑๐๕๑๑	๓๖๖	๑๘

ภาคผนวก ข.

สภาพและความเป็นมาของสถาบันครูที่ช้ในการวิจัย

สภาพและความเป็นมาของการฝึกหัดครูไทย

การฝึกหัดครูของไทยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๔๓๕ และได้มีการพัฒนาอย่างช้า ๆ มีโรงเรียนฝึกหัดครูเพียง ๒ - ๓ แห่ง จำนวนนักเรียนฝึกหัดครูมีน้อย รัฐบาลต้องให้ทุนอุดหนุนแก่นักเรียน การจัดโรงเรียนก็จัดแบบชายและหญิงแยกกันและเป็นนักเรียนประเภทเคินเรียน ต่อมาในปี ๒๔๔๕ ได้เริ่มโรงเรียนประจำขึ้นครั้งแรกที่โรงเรียนฝึกหัดครูฝั่งตะวันตก ซึ่งต่อมาโรงเรียนฝึกหัดครูในต่างจังหวัดจึงรับนักเรียนประจำ แต่ก็ยังมีบางจังหวัดที่แยกเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูชายและโรงเรียนฝึกหัดครูหญิง ทั้งนี้เพราะโรงเรียนแบบสหศึกษายังไม่ได้รับความนิยมจากประชาชน

ระดับของการฝึกหัดครูตั้งแต่ระยะแรกจนถึงก่อนหน้าการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. ๒๔๗๕ มีครูประกาศนียบัตรมณฑลครูมูล ครูประถม และครูมัธยม หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง มีการฝึกหัดครูประชาบาล และครูประกาศนียบัตรจังหวัดซึ่งเป็นวุฒิที่ต่ำกว่าครูมูลเพิ่มขึ้น มีความมุ่งหมายให้ไปสอนในต่างจังหวัดซึ่งขาดครูมาก

นับตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองเป็นต้นมา การฝึกหัดครูของไทยได้ก้าวหน้าไปเป็นอันมาก โดยเฉพาะเมื่อได้ตั้งกรมการฝึกหัดครูขึ้น เพราะรัฐบาลมีนโยบายเร่งขยายการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของประชาชนและประเทศ และยังได้รับความช่วยเหลือจากต่างประเทศ ได้มีการยกวิทยฐานะครูให้สูงขึ้นจนถึงชั้นปริญญา เทาเทียมอาชีพอื่น ในขณะนี้กรมการฝึกหัดครูใช้ระบบการฝึกหัดครูแบบ ๒ - ๒ - ๒ คือ แบ่งการฝึกหัดครูออกเป็น ๓ ระดับ คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง และระดับปริญญา เรียนระดับละ ๒ ปี และได้ขยายโรงเรียนฝึกหัดครูตามส่วนภูมิภาคต่าง ๆ ดังจะเห็นได้จากความเป็นมาของแต่ละสถาบันครูบางแห่งดังต่อไปนี้

วิทยาลัยครูนครสวรรค์

๓๕
ที่ตง

วิทยาลัยครูนครสวรรค์ตั้งที่ตำบลนครสวรรค์ อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์ มีเนื้อที่ทั้งหมด ๑๐๔ ไร่เศษ

เวลาที่ก่อตั้งและเหตุการณ์สำคัญ

เริ่มตั้งในปี พ.ศ. ๒๔๖๕ เรียกว่าโรงเรียนฝึกหัดครูมูลสิกกรรม ที่ดินได้จากท่านขุนทิพย์บุรารักษ์ (ภายหลัง รัตนวราหะ) ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งนายอำเภอปากน้ำโพ ซึ่งอุทิศให้จำนวน ๑๖ ไร่ และได้ซื้อต่อจากราษฎรอีก ๓ ไร่เศษ ใน พ.ศ. ๒๔๗๒ ย้ายโรงเรียนไปอยู่ที่ตำบลวัดเขาของกรม บริเวณเชิงเขาภบ พ.ศ. ๒๔๗๕ ยូบไปรวมกับโรงเรียนฝึกหัดครูมดอชยุธา พ.ศ. ๒๔๗๙ ได้กลับมาตั้ง ณ ที่เดิม เรียกว่าโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด พ.ศ. ๒๔๘๗ เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูนครสวรรค์ รับนักเรียนฝึกหัดครูมูลและฝึกหัดครูประถมปีที่หนึ่งเพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๔๘๘ นักเรียนฝึกหัดครูประถมชายไปเรียนในสวนกลาง เหลือเฉพาะครูมูลและครูประกาศนียบัตรจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๓ เหลือเฉพาะครูมูล พ.ศ. ๒๔๙๔ เลิกชั้นครูมูล เปิดรับนักเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๓ - ๒๕๐๔ ได้รับงบประมาณปรับปรุงบริเวณโรงเรียนและก่อสร้างอาคารต่าง ๆ และใน ๒ ปีต่อมา คือวันที่ ๒๐ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้รับยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูนครสวรรค์ เปิดสอนถึงชั้นประกาศนียบัตรชั้นสูง นอกจากนี้ยังได้เปิดสอนตามหลักสูตรประโยคครูประถมศึกษารับผู้สำเร็จมัธยมศึกษาปีที่ ๕ เข้าเรียนเป็นเวลา ๑ ปี

วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์

๓๕
ที่ตง

วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ มีเนื้อที่ ๑๗๔ ไร่

๑ งาน ๗๕ ตารางวา

เวลาที่ก่อตั้งและเหตุการณ์สำคัญ

ตั้งขึ้นครั้งแรกวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๔๗๕ ทำการสอนนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด พ.ศ. ๒๔๘๓ เปิดรับนักศึกษาผู้ใหญ่ พ.ศ. ๒๔๘๔ ปิดโรงเรียนเนื่องจากภาวะสงคราม พ.ศ. ๒๔๘๕ ดำเนินการสอนตามปกติ พ.ศ. ๒๔๘๗ อพยพนักเรียนไปอำเภอลับแล และปีนั้นไม่มีการสอบได้ พ.ศ. ๒๔๘๘ มีการสอนนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด และนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรครูประชาบาล พ.ศ. ๒๔๙๑ เปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูอุตรดิตถ์ พ.ศ. ๒๔๙๓ เริ่มเปิดรับนักเรียนฝึกหัดครูมูล พ.ศ. ๒๔๙๗ เลิกกิจการสอนนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด พ.ศ. ๒๔๙๘ เปิดรับนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ. ๒๕๐๑ เริ่มรับนักเรียนหญิงเข้าเรียน กิจการได้รับการปรับปรุงและขยายชั้นความสำคัญ จนถึงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๐๑ จึงได้รับการยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์ และเปิดสอนนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง

วิทยาลัยครูนครราชสีมา

ที่ตั้ง

วิทยาลัยครูนครราชสีมาตั้งอยู่ที่ตำบลหมื่นไวย อำเภอเมืองนครราชสีมา อยู่ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๒ กิโลเมตร มีเนื้อที่ ๑๒๓ ไร่ ๓๓ งาน ๓๖ ตารางวา ทิศเหนือจดถนนสุรนารายณ์ ทิศใต้จดลำตะคอง ทิศตะวันออกจดวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทิศตะวันตกจดเขตการทางนครราชสีมา

เวลาที่ก่อตั้งและเหตุการณ์สำคัญ

เปิดขึ้นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๓ ที่โรงเรียนตัวอย่าง ต่อมา พ.ศ. ๒๔๖๑ เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนประจำมณฑลนครราชสีมา ในปี พ.ศ. ๒๔๕๗ - ๒๔๖๖ เปิดสอนชั้นครูมูล พ.ศ. ๒๔๖๖ - ๒๔๘๑ สร้างโรงเรียนใหม่ที่ข้างวัดโพธิ์ ตำบลโพธิ์กลาง และเรียกชื่อโรงเรียนว่า โรงเรียนฝึกหัดครูมูลกสิกรรม เรียนหนักไปทางกสิกรรมเป็นส่วนมาก ทำการผลิตครูประโยคครูมูลและครูประโยคครูประกาศนียบัตรจังหวัด ภายหลังมีเพียงนักเรียนครูประกาศนียบัตรจังหวัดเท่านั้น และ

เปลี่ยนชื่อโรงเรียนใหม่ว่า โรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด พ.ศ. ๒๔๘๑ ย้ายไปอยู่กับ
โรงเรียนฝึกหัดครูประถมกสิกรรม ที่อำเภอโนนสูง พ.ศ. ๒๔๘๑ - ๒๔๘๑ เปลี่ยนชื่อเป็นโรง
เรียนผลิตครูโนนสูง พ.ศ. ๒๔๘๑ จึงย้ายมายังสถานที่ในปัจจุบันนี้ ครั้งแรกยังไม่มีอาคารเรียน
อาศัยโรงเรียนเทศบาล ๑ (โรงเรียนสุนารีย์ปัจจุบันนี้) เป็นที่เรียนชั่วคราว พ.ศ. ๒๔๘๕ เริ่ม
ผลิตครูประกาศนียบัตรจังหวัด พ.ศ. ๒๔๘๘ เริ่มผลิตครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา และในปี
พ.ศ. ๒๕๐๒ เริ่มผลิตครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง ซึ่งในปีนี้ได้รับการยกฐานะเป็นวิทยา
ลัยครุฑนครราชสีมา และโอนกิจการของโรงเรียนการเรือนนครราชสีมาเข้าร่วมไว้กับวิทยาลัยนี้ด้วย

วิทยาลัยครุฑนครราชสีมา

๕๕
ทตง

วิทยาลัยครุฑนครราชสีมา ตั้งที่ตำบลพุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี มีเนื้อที่ทั้งหมด
๑๘๒ ไร่ ๓ งาน ๓๖ ตารางวา

เวลาที่ก่อตั้งและเหตุการณ์สำคัญ

สร้างครั้งแรก พ.ศ. ๒๔๕๕ โดยมีจุดมุ่งหมายจะให้เป็นที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาแห่ง
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอาคารทั้งหมด ๒ หลัง ซึ่งปัจจุบันใช้เป็นหอพักนักเรียนชาย พอถึงปี
พ.ศ. ๒๔๕๕ รัฐบาลมีนโยบายเปิดชั้นเตรียมอุดมศึกษาขึ้นตามโรงเรียนรัฐบาล โรงเรียนนี้จึงมีได้
เปิดสอน ในปี พ.ศ. ๒๔๕๐ กรมสามัญศึกษามีนโยบายเปิดโรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูชาย
และเริ่มเปิดสอนวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๔๕๑ โดยจัดสอน ๒ ประเภท คือนักเรียนฝึกหัดครูมูลและ
นักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด พ.ศ. ๒๔๕๗ เปิดสอนชั้นฝึกหัดครูประถม (ปป.) ขึ้น งด
การสอนประเภทฝึกหัดครูมูล และได้เปิดสอนประเภทฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง
๒ ปีขึ้นเป็นครั้งแรก พ.ศ. ๒๔๕๕ รวมโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูอุบลเข้าด้วยกัน ทั้งเป็นโรงเรียนฝึก
หัดครูอุบลราชธานีแต่เพียงแห่งเดียว พ.ศ. ๒๕๐๑ เปิดสอนระดับฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชา
การศึกษาระดับสูง หลักสูตร ๒ปี นอกจากนี้ในวันที่ ๑ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๐๑ นี้ กระทรวงศึกษา
ธิการยกฐานะของสถาบันแห่งนี้เป็นวิทยาลัยครุฑนครราชสีมา

วิทยาลัยครูสงขลา

๕๕
ที่คง

วิทยาลัยครูสงขลาตั้งอยู่ที่บ้านสำโรง หมู่ที่ ๔ ตำบลเขารูปช้าง อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา มีเนื้อที่ประมาณ ๕๐๐ ไร่ ซึ่งได้มาโดยการซื้อที่นาและที่ดินของเอกชน

เวลาที่ก่อตั้งและ เหตุการณ์สำคัญ

เริ่มเปิดสอนครั้งแรกในปี พ.ศ. ๒๔๖๒ โดยทำการสอนหลักสูตรฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด ซึ่งอีก ๒ ปีต่อมาได้เปลี่ยนเป็นประกาศนียบัตรวิชาครูมูล และสอนหนักไปทางเกษตรกรรม. ต่อมาเมื่อมีประกาศใช้พระราชบัญญัติประถมศึกษา จึงได้ตั้งโรงเรียนฝึกหัดครูมูลประจำมณฑลนครศรีธรรมราชขึ้นอีกแห่งหนึ่ง ในปี พ.ศ. ๒๔๘๒ จึงได้รวมโรงเรียนทั้งสองเข้าเป็นโรงเรียนเดียวกัน เรียกว่าโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดสงขลา พ.ศ. ๒๔๘๔ ได้ปรับปรุงหลักสูตรใหม่ สอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา และเปลี่ยนชื่อโรงเรียนเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูสงขลา รับเฉพาะนักเรียนชาย ซึ่งได้รับการขยายและปรับปรุงมาเรื่อย ๆ จนถึงปี พ.ศ. ๒๕๐๕ จึงได้รับยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูสงขลา ทำการสอนถึงชั้นประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง และในปี พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้รับนักเรียนประโยคครูประถมเพิ่มขึ้นอีกหลักสูตรหนึ่ง และรวมกิจการของการฝึกหัดครูสตรี เข้ามารวมเป็นกิจการเดียวกัน

โรงเรียนฝึกหัดครูนครศรีธรรมราช

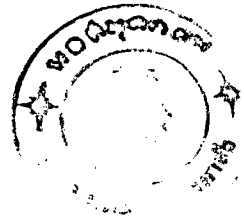
๕๕
ที่คง

โรงเรียนฝึกหัดครูนครศรีธรรมราช ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าจิว อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีถนนตัดต่อตัวเมือง ชื่อถนนนคร - นบพิตร ซึ่งเป็นทางหลวงจังหวัด โรงเรียนนี้ตั้งที่เชิงเขามีลำธารไหลผ่าน มีเนื้อที่ ๒๖๔ ไร่ ๒ งาน ๒๓ ตารางวา

เวลาที่ก่อตั้งและเหตุการณ์สำคัญ

ตั้งเมื่อวันที่ ๑ เมษายน ๒๕๐๐ ทำการสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๐๐ โดยเปิดเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาประเภทสหศึกษา ครั้งแรกอาศัย อาคารของสมุคประชาชนเป็นที่เรียน ต่อมาอีก ๒ ปี ได้เริ่มก่อสร้างอาคารต่าง ๆ ที่หมู่ที่ ๔ ตำบลท่าจิว อำเภอเมือง ห่างจากตัวเมือง ๑๓ กิโลเมตร บริเวณนี้เป็นเชิงเขามหาชัย คั้งนั้นส่วนใหญ่จึงเรียกโรงเรียนนี้ว่า ฝึกหัดครูเขามหาชัย ที่ดินของโรงเรียนมีทั้งซื้อและถูกให้ ซึ่งที่ดินส่วนใหญ่ได้ใช้ประโยชน์แล้ว

วิทยาลัยครูนครปฐม

ที่ตั้ง

วิทยาลัยครูนครปฐม ตั้งที่ถนนมาลัยแมน อำเภอเมือง หน้าวัดปิ่นเกลียว มีเนื้อที่ ๑๓๕ ไร่เศษ

เวลาที่ก่อตั้งและเหตุการณ์สำคัญ

เริ่มตั้งเป็นโรงเรียนสตรีฝึกหัดครูนครปฐมในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ เปิดการสอนตามหลักสูตรครูมูล ในปี พ.ศ. ๒๔๘๑ เปิดรับนักเรียนจบ ป.๔ ที่อยู่ในที่กันการมาอบรมเป็นครูประชาบาล เป็นเวลา ๑ ปี เรียกว่านักเรียนชั้น ม.๑ พิเศษ แต่เนื่องจากคุณภาพค่อนข้างมาก จึงรับชั้น ป.๔ มาอบรม ๓ ปี เรียกว่าฝึกหัดครูประชาบาล และเมื่อกิจการดีขึ้นจึงได้เปิดชั้นฝึกหัดครูมูลชั้นอีกชั้นหนึ่ง เปลี่ยนเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูมูล พ.ศ. ๒๔๘๗ เปิดรับนักเรียนฝึกหัดครู ป.กศ. เป็นปีแรก พ.ศ. ๒๕๐๓ ได้รับฝึกหัดครูชายประเภทเดินเรียนขึ้น และดำเนินการโครงการฝึกหัดครูชนบท พ.ศ. ๒๕๑๑ ได้เริ่มก่อสร้างอาคารต่าง ๆ ใหม่ ณ เนื้อที่ ๑๓๕ ไร่เศษ หน้าวัดปิ่นเกลียว พ.ศ.๒๕๑๒ ได้รับยกฐานะเป็นวิทยาลัยครูนครปฐม

วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา

๑๕
ทตง

วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่ ณ ตำบลประตูชัย อำเภอเมือง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีเนื้อที่ประมาณ ๑๕๐ ไร่เศษ

เวลาที่ก่อตั้งและ เหตุการณ์สำคัญ

เดิมชื่อโรงเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งครั้งแรกใน พ.ศ. ๒๔๗๕ ที่บริเวณกรมทหารช่าง ต่อมากรมสรรพสามิตขอที่ดินบริเวณนั้นเป็นโรงต้มกลั่นสุรา จึงได้ย้ายมาสร้างใหม่ในที่ราชพัสดุ เนื้อที่ ๒๑ ไร่ เริ่มใช้วันที่ ๒๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๔๘๔ ครั้น พ.ศ. ๒๔๙๑ เปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูพระนครศรีอยุธยา การเปิดครั้งแรกสอนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรจังหวัด หลักสูตร ๒ ปี และรับครูประชาบาลที่มีความรู้เท่าเข้ารับการอบรม ๑ ปี ต่อมาใน พ.ศ. ๒๔๙๖ รับนักเรียนฝึกหัดครูประชาบาลเรียนหลักสูตร ๓ ปี ได้วุฒิ ป.บ. พ.ศ. ๒๔๘๗ เปิดรับนักเรียนฝึกหัดครูประถมหลักสูตร ๓ ปี แต่เปิดเพียงปีเดียว ในปี พ.ศ. ๒๔๙๑ เลิกรับนักเรียนฝึกหัดครูประชาบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ เลิกรับนักเรียนฝึกหัดครูมูล และเริ่มรับนักเรียนฝึกหัดครูประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาหลักสูตร ๒ ปี ซึ่งต่อมาในวันที่ ๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๐ ได้รับการยกฐานะเป็นวิทยาลัยครู เปิดสอนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา วิชาการศึกษาระดับสูง และระดับประโยคครูประถมศึกษา

วิทยาลัยครูสวนสุนันทา

๑๕
ทตง

วิทยาลัยครูสวนสุนันทา ตั้งอยู่ที่ถนนอุทงนอก จังหวัดพระนคร มีเนื้อที่ประมาณ ๖๔ ไร่

๑ งาน ๒๕ ตารางวา

เวลาที่ก่อตั้งและเหตุการณ์สำคัญ

เปิดโรงเรียนครั้งแรกวันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๔๕๐ ซึ่งเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูประถมหญิง แห่งเดียวของประเทศไทยสมัยนั้น พ.ศ. ๒๔๕๐ รับเฉพาะนักเรียนในบารุง นักเรียนนอกบารุงให้ ไปเรียนที่เพชรบุรีวิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๕๕ เปิดฝึกหัดครูประถมแผนกการงานสันตักข์ โดย รับนักเรียนที่จบชั้นฝึกหัดครูประถมปีที่ ๒ แล้ว ให้เข้าเรียน ๑ ปี จบหลักสูตร ครั้น พ.ศ. ๒๔๕๖ เปิดฝึกหัดครูการงานสันตักข์หลักสูตร ๒ ปี จบแล้วได้ประกาศนียบัตรประโยคครูมัธยมการงานสันตักข์ พ.ศ. ๒๔๕๘ ยุบฝึกหัดครูสันตักข์ เริ่มใช้หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา หลักสูตร ๒ ปี พ.ศ. ๒๕๐๐ ขยายหลักสูตรถึงประกาศนียบัตรทางการศึกษาชั้นสูง และในปีเดียวกันนี้เองได้เปิดฝึกหัดครู ประกาศนียบัตรรอบบ่ายเพื่อแก้ปัญหานักเรียนที่สอบได้มัธยมศึกษาปีที่ ๖ และไม่มีที่เรียน

โรงเรียนฝึกหัดครูธนบุรี

๕๒
ทตง

โรงเรียนฝึกหัดครูธนบุรี ตั้งอยู่ที่ตำบลกลดยาณี อำเภอธนบุรี จังหวัดธนบุรี มีเนื้อที่ ๕ ไร่ ๓ งาน ๕๘ ตารางวา ทิศเหนือจดคลองสมเด็จ และตรอกพญาไม้ ทิศใต้จดคลองสมเด็จ ทิศตะวันออกจดถนนเทศบาลสาย ๓ และทิศตะวันตกจดถนนอิสริภาพ

เวลาที่ก่อตั้งและเหตุการณ์สำคัญ

เดิมเป็นโรงเรียนฝึกหัดครูประโยคครูประถมการช่างสตรี สังกัดกองวิทยาลัยเทคนิค กรมอาชีวศึกษา มีวัตถุประสงค์จะผลิตครูการช่าง ได้เริ่มเปิดเรียนครั้งแรกวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๔๕๖ ต่อมา พ.ศ. ๒๔๕๘ โอนจากกรมอาชีวศึกษามาสังกัดกรมการฝึกหัดครู พ.ศ. ๒๔๕๘ เปลี่ยนจากหลักสูตรประโยคครูประถมการช่างสตรี ๓ ปี มาเป็นหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ๒ ปี (ป.กศ.อาชีวศึกษา) พ.ศ. ๒๕๐๑ รับนักเรียนจบมัธยมศึกษาปีที่ ๖ เข้าเรียนตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาและยังคงรับนักเรียนที่สำเร็จการช่างสตรีชั้นปลายเข้าเรียนเช่น เดิมด้วย พ.ศ. ๒๕๐๓ เปลี่ยนชื่อหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา และในปี พ.ศ. ๒๕๐๔ เปลี่ยนชื่อจากโรงเรียนฝึกหัดครูสตรีอาชีวศึกษา เป็นโรงเรียนฝึกหัดครูธนบุรี